

Sygn. akt IV U 404/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 lutego 2019 r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSO Jacek Witkowski
Protokolant	st. sekr. sądowy Anna Wąsak

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 13 lutego 2019 r. w S.

odwołania Urzędu Miasta S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S.

z dnia 25 listopada 2015 r. Znak (...)

w sprawie Urzędu Miasta S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S.

o ustalenie podlegania ubezpieczeniom społecznym

I. oddala odwołanie;

II. zasądza od Urzędu Miasta S. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S. kwotę 180 (sto osiemdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt: IV U 404/18

UZASADNIENIE

Decyzją z 25 listopada 2015r., nr (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S., działając na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 1 i 3, art. 68 ust. 1 lit.a, art. 6 ust. 4, art. 18 ust. 3 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2015r. poz. 121) stwierdził, że M. O. (1) jako osoba wykonująca pracę na podstawie umowy zlecenia u płatnika składek Urząd Miasta S. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu w okresie od 20 stycznia 2011r. do 26 stycznia 2011r. oraz od 1 marca 2011r. do 31 grudnia 2011r. W decyzji organ rentowy określił podstawę wymiaru składek za okresy objęte zaskarżoną decyzją. W uzasadnieniu decyzji wskazano m. in., że umowa zlecenia zawarta w dniu 1 marca 2011r. pomiędzy Urzędem Miasta S., a radcą prawnym M. O. (1) określała wysokość wynagrodzenia brutto (tj. wraz z należnym podatkiem vat) w sytuacji, gdy M. O. (1) w rzeczywistości nie prowadził działalności gospodarczej i nie był płatnikiem podatku vat. W dalszej części uzasadnienia organ rentowy twierdził, iż radca prawny M. O. (1) jako osoba fizyczna będąca zleceniobiorcą powinna być objęta obowiązkowym ubezpieczeniem społecznym, a należne składki winny być opłacone przez pracodawcę.

Od w/w decyzji odwołanie złożył Urząd Miasta w S. zaskarżając ją w całości i zarzucając naruszenie przez organ rentowy przepisów postępowania administracyjnego, a także błędne przyjęcie, że umowa zlecenia z dnia 1 marca 2011r. była zawarta między Urzędem Miasta S., a radcą prawnym M. O. (1) w sytuacji, gdy z jednoznacznego brzmienia umowy wynikało, że zleceniodawcą nie był Urząd Miasta S., a Miasto S. posiadający przy tym oddzielny nr REGON i NIP. Skarżący zarzucił także sprzeczność w ustaleniach faktycznych polegających na przyjęciu, że w zeznaniu rocznym PIT-37 za 2011r. M. O. (1) wykazał uzyskany przychód z działalności gospodarczej prowadzonej na własne nazwisko, a także, iż w okresie objętym zaskarżoną decyzją składał on do Urzędu Skarbowego miesięczne deklaracje Vat-7, a ostateczne przyjęcie w decyzji, że wymieniony nie prowadził pozarolniczej działalności gospodarczej, a jedynie osiągał przychody z wykonywanej osobiście pracy opartej o umowę zlecenia. Powyższe doprowadziło do przyjęcia przez ZUS stanowiska, że Urząd Miasta w S. jest płatnikiem składek na ubezpieczenie społeczne M. O. (1). Podniesiono, iż organ rentowy przyjął, że obowiązek wystawiania przez M. O. (1) faktur vat przewidzianych w §5 umowy z dnia 20 stycznia 2011r. i w §3 umowy z dnia 1 marca 2011r. ma charakter wtórny, niezwiązany bezpośrednio z ustaleniem tytułu ubezpieczeń. Zdaniem skarżącego, okolicznościach niniejszej sprawy nie miało zastosowanie wyłączenia na podstawie art. 15 ust. 3 pkt 3 ustawy podatkowej od towarów i usług. W konkluzji skarżący wnosil o zmianę zaskarżonej decyzji.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. wnosil o jego oddalenie. W uzasadnieniu swojego stanowiska organ rentowy argumentował, iż radca prawny M. O. (1) prowadził działalność gospodarczą w formie Kancelarii Prawnej w okresie od 27 stycznia 2005r. do 1 października 2006r. Podniesiono, iż w umowie, którą zawarł z Urzędem Miasta S. w dniu 1 marca 2011r., jak również wcześniejszej, tj. z dnia 20 stycznia 2011r. M. O. (1) został wymieniony jako osoba fizyczna bez określenia formy prowadzonej działalności gospodarczej. W przedmiotowych umowach wskazano jedynie podstawowe dane zleceniobiorcy, czyli imię i nazwisko, bez podania nr NIP oraz nazwy działalności gospodarczej. W dalszej części odpowiedzi na odwołanie organ rentowy twierdził, że płatnik składek nie wykazał profesjonalizmu przy zawieraniu umów zlecenia, skoro nie sprawdził, czy M. O. (1) nadal prowadzi działalność gospodarczą. Okoliczności, że był wpisany na listę radów prawnych i opłacał składki na obowiązkowe ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej radców prawnych nie dawały podstaw do automatycznego przyjęcia, że M. O. (1) prowadził działalność gospodarczą. Podkreślono, że płatnik składek zawsze powinien sprawdzać w rejestrach podmioty z którymi zawiera umowę.

Organ rentowy wydał dwie decyzje dotyczące podlegania ubezpieczeniom społecznym przez M. O. (1), tj. ustalenia podlegania obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym i wymierzenia wysokości składek. Mianowicie decyzją z dnia 24 listopada 2015r. organ rentowy umorzył postępowanie wobec śmierci M. O. (1) w części jego dotyczącej. Druga zaś decyzją z dnia 25 listopada 2015r. skierowaną do Urzędu Miasta S. organ rentowy stwierdził podleganie ubezpieczeniom społecznym przez M. O. (1) i określił podstawę wymiaru składek.

Obydwie decyzje zostały zaskarżone przez Urząd Miasta S.. Odwołanie od decyzji z dnia 24 listopada 2015r. Sąd Okręgowy w Siedlcach wyrokiem z dnia 26 października 2016r. zostało oddalone, zaś Sąd Apelacyjny rozpoznający apelację postanowieniem z dnia 5 lipca 2017r. uchylił zaskarżony wyrok i odrzucił odwołanie (akta sprawy o sygn. IV U 104/16).

Odwołanie Urzędu Miasta S. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 25 listopada 2015r., nr (...) było przedmiotem rozpoznania przez Sąd Okręgowy w Siedlcach (sygn. akt IV U 936/16). Sąd ten wyrokiem z dnia 19 maja 2017r. zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że stwierdził, iż brak jest podstaw do przyjęcia, że M. O. (1) jako osoba wykonująca pracę na podstawie umowy zlecenia u płatnika składek Urząd Miasta S. podlegał obowiązkowym ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu w okresie od 20 stycznia 2011r. do 26 stycznia 2011r. oraz od 1 marca 2011r. do 31 grudnia 2011r., jak również ustalenia podstawy wymiaru składek za w/w okresy wobec jego śmierci. Na skutek apelacji płatnika składek powyższy wyrok został uchylony i przekazany Sądowi Okręgowemu w Siedlcach do ponownego rozpoznania (wyrok Sądu Apelacyjnego z dnia 21 marca 2018r. k.87 akt sprawy). W uzasadnieniu orzeczenia Sąd drugiej instancji nakazał poczynienie ustaleń, czy w spornym okresie M. O. (1) prowadził działalność oraz czy w przedmiocie tej działalności mieściły się umowy zlecenia, czy też wymieniony działalności tej nie prowadził i wykonywał swoją pracę wyłącznie w oparciu o umowę zlecenia.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

Urząd Miasta S. w 2003r. zawarł z radcą prawnym M. O. (1) umowę zlecenia na świadczenie usług prawnych. Powyższa umowa została zawarta między Burmistrzem Miasta S., a M. O. (1) jako osobą fizyczną, na okres od 6 marca 2003r. do 5 czerwca 2003r. (umowa k.44 akt sprawy). Do tej umowy została załączona inna umowa zlecenia zawarta pomiędzy innym podmiotem, na podstawie której M. O. (1) wykonywał usługi prawnicze podlegając ubezpieczeniu społecznemu. W kolejnych dwóch latach Urząd Miasta S. ponownie zawierał umowy o pracę z wymienionym radcą prawnym na świadczenie usług prawnych, jednakże umowy te jako stronę wskazywały Kancelarię Prawną M. O. (1). W okresie od 21 stycznia 2004r. do 1 października 2006r. M. O. (1) prowadził działalność w formie Kancelarii Radcy Prawnego. Po tym okresie M. O. (1) wykonywał działalność w oparciu o inne tytuły prawne. W styczniu 2011r. M. O. (1) ponownie zgłosił się do Urzędu Miasta w S. składając propozycję podjęcia pracy związanej z obsługą prawną tegoż Urzędu (zeznania Burmistrza Miasta S. k.129v akt sprawy). Burmistrz był zainteresowany zatrudnieniem M. O. (1), gdyż był przekonany, iż wymieniony prowadzi działalność gospodarczą w formie Kancelarii Radcy Prawnego. Okoliczność ta miała wynikać z rozmowy z radcą prawnym. W dniu 20 stycznia 2011r. doszło do zawarcia pierwszej umowy zlecenia na krótki okres, tj. do 26 stycznia 2011r. Stronami tej umowy byli: Burmistrz Miasta S. - A. Ś. i M. O. (1) jako zleceniobiorca, natomiast jej celem było sporządzenie trzech opinii prawnych. W umowie tej nie wskazano, że wymieniony radca prawny prowadzi Kancelarię Prawną (umowa zlecenia – akta ZUS). Strony ustaliły, że radca prawny otrzyma wynagrodzenie netto plus podatek vat. Po upływie czasu trwania powyższej umowy, strony zawarły kolejną umowę zlecenia w dniu 1 marca 2011r. na okres do 31 grudnia 2011r. Druga umowa w tożsamy sposób wskazywała strony oraz wysokość wynagradzania, tj. kwotę netto miesięcznie plus podatek vat. Zawierając umowy zlecenia z Urzędem Miasta S., radca prawny M. O. (1) nie składał pisemnych oświadczeń w jakiej formie prowadzi działalność w zakresie świadczenia usług prawnych. Zarówno Burmistrz Miasta S., jak i osoby zatrudnione w Urzędzie zajmujące się realizacją umów, tj. H. J. – kierownik referatu organizacyjnego, J. Z. – pracująca w referacie finansów, jak również sekretarz miasta – S. K. nie podjęły żadnych działań mających na celu ustalenie formy prowadzenia działalności przez M. O. (1). Usługi prawne na rzecz Urzędu Miasta S. M. O. (1) świadczył do końca 2011r. i po zakończeniu każdego miesiąca zleceniobiorca wystawiał fakturę vat, za którą płacił w/w Urząd. W następnym roku M. O. (1) zwrócił się do Urzędu Miasta w S. o wydanie zaświadczenia o przychodach osiągniętych z tytułu realizacji umowy zlecenia na rzecz tego Urzędu. Z Urzędem Skarbowym M. O. (1) rozliczał się tak jak podmiot prowadzący Kancelarię Prawną, a nie jak osoba fizyczna. Organ rentowy po dokonaniu ustaleń, iż M. O. (1) w 2011r. nie prowadził działalności gospodarczej w formie Kancelarii Prawnej oraz, że nie podlegał ubezpieczeniu społecznemu z innego tytułu, wszczął przeciwko wymienionemu w dniu 29 września 2015r. postępowanie administracyjne zmierzające do ustalenia podlegania ubezpieczeniom społecznym z tytułu wykonywania umowy zlecenia na rzecz Urzędu Miasta S.. Po wszczęciu tego postępowania, M. O. (1) zmarł w dniu 3 listopada 2015r. Pozwany ZUS zaskarżoną decyzją z dnia 25 listopada 2015r. skierowaną do Urzędu Miasta S. stwierdził, że M. O. (1) jako osoba wykonująca pracę na podstawie umowy zlecenia podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym, tj. emerytalnemu, rentowemu i wypadkowemu w dwóch w/w okresach. Organ rentowy przyjął, iż że przychody, które uzyskał M. O. (1) z tytułu wykonywania usług prawnych na podstawie umowy zlecenia nie mieszczą się w kategorii o których mowa w treści art. 13 pkt 8 lit.a ustawy z dnia 26 lipca 1991r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2012r. poz. 361). Organ rentowy przywołał również regulacje prawne zawarte w art. 15 ust. 3 pkt 3 ustawy z dnia 11 marca 2004r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. z 2011r. poz. 1054), art. 18 ust. 3 w zw. z art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. 2015r. poz. 121), a także art. 6 ust. 1 pkt 1 wskazując, że przychody osiągnięte przez M. O. (1) powinny być objęte podstawą wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne.

Zdaniem Sądu Okręgowego zaskarżona decyzja jest prawidłowa. W pierwszej kolejności zwrócić należy uwagę na okoliczności związane z zawarciem obydwu umów zlecenia przez Urząd Miasta S. z M. O. (1). Projekty wymienionych umów nie zostały sprawdzone przez odpowiednich pracowników Urzędu, tj. referat organizacyjny, referat finansów i rachunkowości, główną księgową i wreszcie samego Burmistrza Miasta S.. Z zeznań w/w świadków wynika, iż zawieranie umów zlecenia na wykonanie usług było powszechnie stosowane przez Urząd. W przypadku osób fizycznych odbiera się od nich pisemne oświadczenia w formie załączników, w których określają swoją sytuację w

zakresie formy prowadzenia działalności lub jej braku. W zależności od ustalonych danych zawierane są odpowiednie umowy cywilnoprawne.

W przypadku M. O. (1) Urząd Miasta w S. zaniechał poczynienia tych ustaleń, co doprowadziło do zawarcia wadliwych umów zlecenia pod względem określenia podlegania ubezpieczeniom społecznym. Sąd podzielił stanowisko organu rentowego, że przy zawieraniu przedmiotowych umów Urząd Miasta nie wykazał się profesjonalizmem. Opieranie się przez Urząd wyłącznie na własnym przekonaniu, że M. O. (1) prowadzi Kancelarie Prawną, a także na okoliczności, iż zawód radcy prawnego jest zawodem zaufania publicznego nie mogą być skutecznymi argumentami do zaniechania ustaleń o formie prowadzenia działalności w zakresie usług prawnych przez wymienionego. Kolejny argument odnośnie zapisu w umowach zlecenia sposobu płatności wynagrodzenia powiększonego o podatek vat również nie stanowi usprawiedliwienia w/w zaniechania. Odnosząc się natomiast do twierdzenia, iż okoliczności zaistniałe po zawarciu umów zlecenia, czyli składanie deklaracji Vat-7 oraz zarzuty braku rzetelności po stronie zleceniobiorcy nie są skuteczne. Gdyby bowiem Urząd Miasta nie zaniechał obowiązku sprawdzenia sytuacji M. O. (2) przed zawarciem umów to uniknąłby błędów przy zawarciu umów, bądź w ogóle nie doszłoby do zawarcia tych umów. Z tych też względów, Sąd Okręgowy uznał odwołanie Urzędu Miasta S. za niezasadne. Sąd podzielił argumentację prawną organu rentowego przytoczoną w zaskarżonej decyzji uznając, iż w stanie faktycznym i prawnym przedmiotowej sprawy M. O. (1) podlegał obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym w obydwu spornych okresach.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 1 kpc oddalił odwołanie.

Rozstrzygnięcie o kosztach, Sąd oparł na podstawie art. 98 § 1 i 3 kpc w zw. z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. 2015r. poz. 1804) w brzmieniu obowiązującym w dniu wniesienia odwołania, tj. zasądził od Urzędu Miasta S. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.